

Валерія САРАНА
студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:
Сергій ІСЛАНКІН
старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННОЇ СФЕРИ

Насамперед юридична діяльність передбачає напружену та емоційну працю, тому фахівці вищих органів щодня можуть зіштовхуватися з екстремальними умовами, такими як обмежений час, швидке реагування на небезпечну ситуацію чи відповідальність у своїх рішеннях. У правоохоронній сфері працюють не тільки чоловіки, але й жінки, яким психологічно є ще важче, ніж іншим, оскільки за природою більш чутливі та сентиментальні. Незважаючи на це, кожен працівник цієї сфери має відповідати нормам поведінки в суспільстві та своїм професійним обов'язкам.

До структури правоохоронної діяльності відносять прокуратуру, суд, поліцію, органи служби безпеки. Спільним між ними є те, що мають однакові функції захисту та охорону прав людини, а також впливають на соціальне і політичне життя. На прикладі діяльності органів прокуратури можна побачити функціонування та регулювання кожними правовими галузями, тобто участь у судових процесах, у повноваження входить розгляд цивільних звернень, контроль за роботою слідчих органів та виправних установ, за дотриманням законів виконавчої влади, посадовими особами. Всі працівники мають дотримуватися та діяти згідно з певними кодексами, а особливо з Конституцією України, такі положення зазначені в Законі України «Про прокуратуру» [1]. В роботі правоохоронних органів можуть бути різні випадки, які підпорядковані незаконними справами. До них можна віднести корупцію, адже таке суспільне явище може використовуватися не тільки громадянськими діячами, але і службовими особами. В такому випадку працівники, обізнані в кримінальному та кримінальному процесуальному законодавстві, можуть вчинити заходи щодо боротьби зі злочинністю, використовуючи досвід та знання як інструмент. Одним із таких методів є створення антикорупційної прокуратури з метою нагляду за додержанням законів та підтримання державного обвинувачення. Структурний підрозділ діє офіційно згідно із Законом України «Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора» [2]. Завдяки відповідальності та професіоналізму в прокуратурі чи інших діяльностях відсоток корупції менший, ніж в інших сферах.

Треба зауважити, що психічний стан будь-якої людини виникає під впливом життєвих обставин чи ситуацій, які відбуваються в суспільстві. У результаті цього зароджуються негативні емоції, які призводять до конфліктів. Тож виникають порушення чи злочини, які теж мають психологічне значення. Наприклад, дослідниця В. О. Коновалова щодо цього зазначає: «Негативні особистісні якості є насамперед наслідком дефектів соціалізації, які виявляються в умовах виховання, адаптації до середовища, видозміни структури потреб, розуміння і виконання обраної індивідом соціальної ролі» [3]. Правоохоронна діяльність передбачає реагування на такі дії суб'єктів та забезпечує певні міри та правові наслідки щодо окремих осіб. Зі свого боку, між працівниками правоохоронної сфери відбувається взаємодія та соціально-психологічні відносини, які складаються із взаємин у процесі діяльності та регулюються соціальними нормами. До чинників психологічного характеру юридичної діяльності треба віднести:

по-перше, високі вимоги щодо професійного спілкування (швидко реагувати, вміти підібрати правильні слова та грамотно викласти свою думку, яка буде насичена аргументами);

по-друге, дозвіл на застосування влади від імені закону (відповідальність у своїх діях, ухвалювати важливі рішення чи віддавати накази. Такий стан може мати як позитивний

характер, так і негативний. З негативного боку, суб'єкт може зловживати становищем та надмірно застосовувати повноваження або ж навпаки, нерішучість до відповідальності);

по-третє, пошук інформації та реалізація (працівник або самостійно не ухвалює рішення, або не здійснює пошук інформації, що теж викликає стан незадоволення своєю роботою і може негативно впливати на діяльність).

Особливістю юридичної професії є право втручатися в особисте життя людей та притягувати до кримінальної відповідальності. Психологічний стан юриста визначає низку завдань не тільки розумових, але й практичних, спираючись на законодавство. Правильне використання влади залежить від особистих якостей фахівця, досвіду та професіоналізму в своїй справі. У більшості юридичних осіб розвивається професійне почуття відповідальності за наслідки своїх вчинків. Такі усвідомлення та контрольовані рішення містяться в такій галузі науки, як психологічна культура. Вона вивчає психічні закономірності не тільки юриста, але й учасника юридичної справи. Також впроваджує оцінку ситуації, яка склалася.

Отже, на успіх фахівців та їх професійну компетентність впливають соціально-психологічні чинники. Головну роль у формуванні репутації становлять особисті якості працівника, які повинні бути не лише справедливими, але навіть інколи жорсткими, бо юристу потрібно вміти відрізнити правду від брехні, а істину від гніву та не піддаватися емоціям. Особливий чинник – це самореалізація особи та адекватність у своїх рішеннях.

1. Про прокуратуру : Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 2–3. Ст.12.

2. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора : Закон України. Із змінами, внесеними згідно з наказом Офісу Генерального прокурора від 28.08.2022 р. № 395.

3. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2008. 240 с.

Анна СОПИЛЮК

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМАТИКА ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ У СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Зважаючи на участь великої кількості працівників Національної поліції (далі – НПУ), військовослужбовців Національної гвардії (далі – НГУ) та Збройних Сил України (далі – ЗСУ) в антитерористичній операції (далі – АТО), яка триває на Сході України в сучасних умовах, гостро постала проблема удосконалення медичної підготовки особового складу військових та правоохоронних підрозділів держави як невід'ємного елементу їх боєздатності.

Практика (неочікувана гібридна війна) виявила на початкових етапах АТО значну неготовність військових формувань (а також й суспільства загалом) до забезпечення виживання військових, поліцейських та населення внаслідок ураження сучасними видами зброї на територіях ведення бойових дій. На початку проведення АТО до 30 % поранених, яких можна було б врятувати, гинуло (у Другій світовій війні цей показник в Червоній армії не перевищував 25 %).

Найбільш частими причинами загибелі військових від поранень, смерті від яких можна було б запобігти шляхом надання долікарської допомоги (далі – ДД), є крововтрата (60 %), пневмоторакс (30 %), обструкція дихальних шляхів (5 %), інші причини – 5 % [2].

Водночас порівняльний аналіз кількості смертей військовослужбовців армій країн-членів НАТО, які беруть участь у військових конфліктах, свідчить про загибель не більше ніж 3 % поранених [2]. Військова медична доктрина цих держав виходить з реального становища – значної обмеженості в польових умовах під час бою військових лікарів та іншого професійного медперсоналу щодо можливості негайного надання першої допомоги.

У зв'язку з цим застосовується сучасний підхід у реалізації плану надання пораненим бійцям ДД, який передбачає комплекс оперативних заходів, такими суб'єктами: